

NIEUWSBRIEF

Nummer 19, februari 2016

Inhoud nieuwsbrief

- Nieuws
- Nieuws drugsmarkten
- Onderzoek ernstige ecstasyincidenten
- Richtlijnen drugsgerelateerd incident en indeling mate van intoxicatie
- 4-FA casus: intracerebrale bloeding
- Symposia
- Wetenschappelijke publicaties

Nieuws

Politie en GHB-problematiek op het platteland

De laatste jaren heeft het gebruik van GHB zich vanuit de Randstad verspreid naar het platteland. De politie wordt, met name in bepaalde gebieden of kernen in het noorden, oosten en zuiden van Nederland, geconfronteerd met velerlei (zeer hardnekkige) problemen als gevolg van GHB-gebruik. Daarom werd in 2014 onderzoek gedaan met als doel deze problematiek grondig in kaart te brengen. Begin januari is het [rapport](#) over deze studie naar GHB-problematiek op het platteland verschenen, uitgevoerd door Ton Nabben en Dirk Korf van het Bongers Instituut.

Nationale Drug Monitor: Jaarbericht 2015

Het [Jaarbericht 2015](#) van de Nationale Drug Monitor is verschenen, een uitgave van het Trimbos-instituut en het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het Ministerie van Veiligheid en Justitie (WODC). Hierin zijn de laatste cijfers over het gebruik van alcohol, tabak, drugs en slaap- en kalmeringsmiddelen, en ontwikkelingen in wetgeving en beleid beschreven.

- In 2014 had ruim driekwart van de Nederlandse bevolking ≥ 12 jaar het afgelopen jaar wel eens **alcohol** gedronken. Ondanks de dalende trend in alcoholgebruik onder jongeren is het aantal ziekenhuisopnames door overmatig alcoholgebruik onder jongeren tot 18 jaar in 2014 verder gestegen.
- Een kwart van de Nederlanders rookte in 2014 wel eens **tabak** en 19% rookte dagelijks.
- **Cannabis** is de meest gebruikte drug: één op de twintig Nederlanders van ≥ 15 jaar gebruikte cannabis in de afgelopen maand. Het aantal cannabiscliënten bij de verslavingszorg is sinds 2010 stabiel: in 2014 stonden 10.965 mensen met een primair cannabisprobleem geregistreerd.
- Naar schatting gebruikte 2,4% van de 15-64 jarige Nederlanders in het afgelopen jaar wel eens **ecstasy**, 1,3% **amfetamine** en 1,5% **cocaïne**. In 2014 is de gemiddelde concentratie MDMA in ecstasypillen verder gestegen tot 138 mg MDMA. Het aandeel van amfetamine in alle hulpvragen voor drugsproblematiek blijft relatief beperkt, maar steeg eveneens van 3% in 2005 naar 5% in 2014. Cocaïnegebruik, vooral in de snuifbare poedervorm, komt nog steeds relatief veel voor onder uitgaande jongeren en jongvolwassenen, maar is qua populariteit inmiddels ingehaald door amfetamine, terwijl ecstasy de meest populaire uitgaansdrug blijft.

- In de algemene bevolking (15-64 jaar) komt **heroïne**gebruik weinig voor (0,4% ooitgebruik). Tussen 2005 en 2014 daalde het aantal cliënten met een primair opiaatprobleem met 33% naar 9.606 cliënten. Ook verouderd de groep opiaatcliënten. De gemiddelde leeftijd is inmiddels 48 jaar.
- **Nieuwe Psychoactieve Stoffen** (NPS) is een verzamelnaam voor stoffen die qua werking vergelijkbaar zijn met 'traditionele' illegale drugs, maar (nog) niet onder de drugswetgeving vallen en vaak worden geproduceerd om deze te omzeilen. De risico's van het gebruik van NPS zijn veelal onbekend en het gebruik lijkt beperkt. In Nederland neemt echter het gebruik van **4-FA** in bepaalde groepen, zoals (frequent) uitgaanspubliek, toe.

Beleidsvisie drugspreventie - Ministerie van VWS

Begin november heeft staatssecretaris van Rijn zijn [beleidsvisie drugspreventie](#) aangeboden aan de Tweede Kamer. Hij informeert de Tweede Kamer hierin over zijn aandachtspunten en maatregelen in de aanpak van de normalisering van drugsgebruik. Deze maatregelen betreffen onder andere hulp aan ouders om drugs bespreekbaar te maken met hun kind en gesprekken met burgemeesters (om te beginnen van de vier grote steden) om te bekijken hoe drugsgebruik effectiever kan worden bestreden.

Jellinek waarschuwde ADE-toeristen met drugsfilmpje

In de aanloop naar het Amsterdam Dance Event (ADE), dat 14 t/m 18 oktober plaatsvond, heeft de Jellinek een [filmpje](#) laten ontwikkelen om toeristen te informeren over de risico's van drugsgebruik.

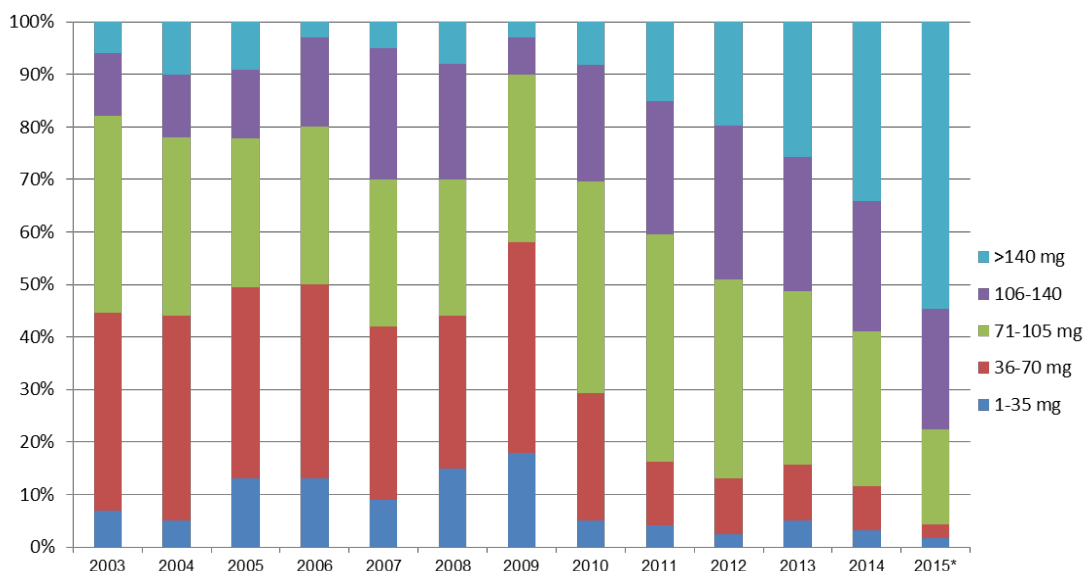
Signaleringsrapport crystal meth-gebruik en injecteren van drugs onder MSM

Mainline en Soa Aids Nederland hebben in oktober 2015 een [signaleringsrapport](#) uitgebracht over crystal meth (ofwel methamfetamine)-gebruik en het injecteren van drugs (slammen) onder bepaalde groepen MSM (mannen die seks hebben met mannen). De middelen worden vlak voor of tijdens de seks gebruikt. Het lijkt voornamelijk om een kleine groep mannen te gaan die crystal meth gebruiken. De werking van crystal meth is veel heftiger en verslavender dan die van amfetamine.

Nieuws drugsmarkten

De dosering MDMA in ecstasytabletten ook in 2015 hoog

De gemiddelde dosering MDMA in ecstasytabletten die bij het DIMS werden aangeleverd blijft ook in 2015 hoog. Minder dan 5% van de tabletten had een dosering <70 mg MDMA, terwijl ruim 50% een dosering van >140 mg MDMA had (figuur 1). Vanaf eind 2010 is de dosering MDMA in ecstasytabletten zorgwekkend gestegen.

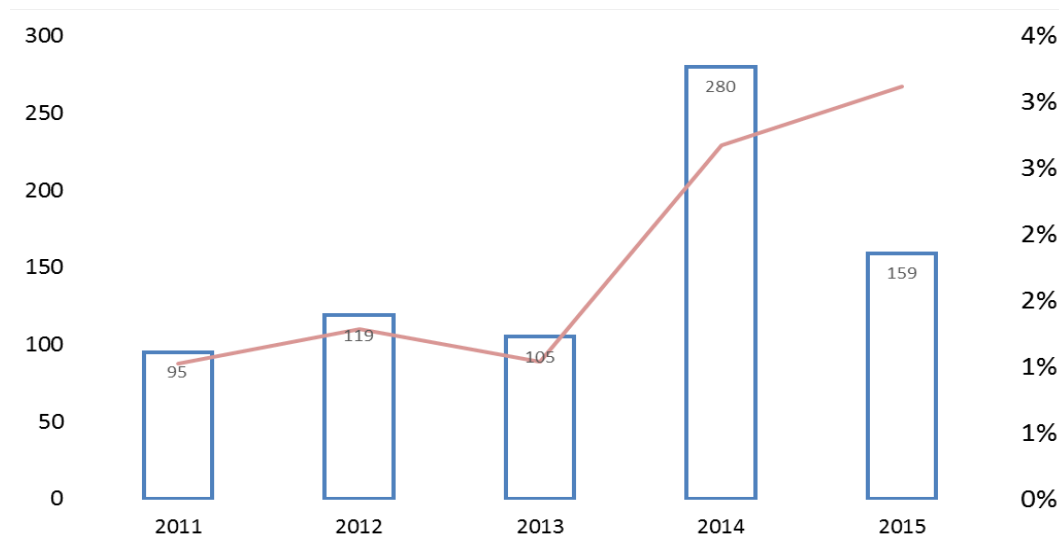

*2015: t/m 3^e kwartaal

Figuur 1: Percentage ecstasytabletten per categorie dosering MDMA per jaar

Verdere toename van populariteit 4-FA in 2015

In 2015 is het aandeel samples aangeleverd als 4-FA bij het DIMS verder gestegen tot ruim 3% (figuur 2). Binnen de MDI zien we ook een toename in het aandeel van 4-FA-incidenten. Deze toenames lijken samen te hangen met een stijging in het gebruik van 4-FA. De effecten van 4-FA zijn stimulerend en zitten tussen amfetamine en ecstasy in. Symptomen van een 4-FA intoxicatie kunnen o.a. hoofdpijn, misselijkheid, angsten en een hoge lichaamstemperatuur zijn.

*2015: t/m 3^e kwartaal

Figuur 2: Absolute aantal (staafdiagram) en relatief aandeel (rode lijn) van samples aangeleverd als 4-FA bij het DIMS.

Onderzoek ernstige ecstasyincidenten

Vanwege een toename van het aandeel en de ernst van ecstasyincidenten in de afgelopen jaren, is het Trimbos-instituut in samenwerking met Event Medical Service (EMS), de Spoed Eisende Hulp van het Onze Lieve Vrouw Gasthuis en het Nederlands Forensisch Instituut (NFI), in opdracht van het Ministerie van VWS, een onderzoek gestart naar ernstige ecstasyintoxicaties.

Het doel van dit onderzoek is het beschrijven van relevante kenmerken van patiënten met een ernstige ecstasyintoxicatie om te gebruiken voor preventiedoeleinden. Het onderzoek bestaat uit twee delen: een retrospectief en een prospectief onderzoek. In het retrospectieve onderzoek vergelijken we gegevens (o.a. leeftijd, geslacht, aantal pillen) van lichte vs. ernstige intoxicaties na ecstasygebruik die in de afgelopen jaren bij de MDI gemeld zijn en bestuderen we gegevens van ecstasyincidenten die bekend zijn bij het NFI. Vervolgens verzamelen we van nieuwe patiënten verdiepende informatie middels telefonische interviews, waaronder hoe mensen reageren in bepaalde situaties, hoe goed de kennis over drugs is en of er maatregelen zijn genomen voordat er ecstasy werd gebruikt. De planning is om de resultaten eind 2016 te rapporteren.

Richtlijnen drugsgelateerd incident en indeling mate van intoxicatie

Voor de inclusie van een drugsgelateerd incident en de indeling van de mate van intoxicatie binnen de MDI gaan we uit van het klinisch oordeel van de behandelaar, waarbij de volgende richtlijnen gehanteerd worden:

- **Drugsgelateerd incident:** een acute gezondheidsverstoring door druggebruik of onttrekking, waarvoor medische hulp wordt gezocht. De gezondheidsverstoring kan een lichamelijk of psychisch effect van de intoxicatie of van onttrekking zijn, maar ook een trauma (lichamelijk letsel) dat is opgelopen terwijl de patiënt onder invloed van drugs verkeerde.
- **Indeling mate van intoxicatie:** *licht:* goed aanspreekbaar, gebruik licht merkbaar; *matig:* onvoldoende aanspreekbaar, duidelijk onder invloed; *ernstig:* verminderd aanspreekbaar (EMV<15) wegens (sub)comateuze toestand of geagiteerd/agressief gedrag en/of gestoorde vitale parameters.

4-FA casus: intracerebrale bloeding

Een 26-jarige man met een blanco voorgeschiedenis, presenteert zich in de nacht niet aanspreekbaar op de SEH, na het nemen van een flesje gelabeld als 'Allegria Azul'. Dit middel zou hij online besteld hebben op een Chinese website. Rond 21 uur had hij samen met een viertal vrienden dit flesje genomen, waarna hij ruim een uur later klaagde over hoofdpijn en misselijkheid. Rond middernacht verloor de patiënt zijn bewustzijn en werd door vrienden onder de douche gelegd. Hierop volgde geen reactie en uiteindelijk werd 112 gebeld.

Bij aankomst op de SEH was er sprake van een acuut-zieke man.

- A vrije ademweg met een snurkende ademhaling
- B rustige ademhaling 18/min met symmetrische ademexcursies en goede perifere saturatie
- C Pols 65/min; RR 135/75 met een capillaire refill < 2 seconde en perifeer warm
- D E1M5V1; pupillen responsief op licht, breed, nystagmus
- E Temp 35.8 °C; glucose 7.5; geen wonden aan extremiteiten

Aanvullend onderzoek

Gezien de bevindingen werd er een CT scan vervaardigd, welke het beeld liet zien van een intracerebrale bloeding met intraparenchymateus bloed in de basale ganglia met doorbraak naar alle ventrikels en een beeld van een beginnende hydrocephalus (zie figuur). Daarbij verslechterde het neurologische toestandsbeeld en was er sprake van een hemiparese rechts, 'skew deviation' en een Babinski-reflex beiderzijds.

Aanvullend laboratoriumonderzoek liet een niet te detecteren ethanolspiegel zien en was verder niet bijdragend.

Beloop

In overleg met de neuroloog werd patiënt vervoerd naar een academisch ziekenhuis, waarbij met spoed bilaterale externe ventriculaire drains werden geplaatst ter ontlasting van de bloeding. Na chirurgie was er sprake van het herstel van het bewustzijn. Er werd er nog een MRI vervaardigd en een DSA (digitale subtractie angiografie) verricht, welke geen onderliggende anatomische afwijkingen of vasculaire laesies aantoonde.

Na ontslag werd hij opgenomen in een revalidatiecentrum voor een multidisciplinair revalidatieprogramma. Alhier was er volledig herstel van de motorische functies. Na 4 maanden van revalidatie was er echter nog wel sprake van verminderd cognitief functioneren, wat zich vooral uitte in het verlies van zijn executieve functies en concentratie. Hij was niet meer in staat om terug naar school te keren en onafhankelijk te functioneren in de maatschappij.

Analyse sample

Na analyse van vergelijkbare buisjes bleek er sprake te zijn van het middel 4-FA.

Met dank aan D. van Erkel, arts-assistent SEH

Symposia

MDI symposium

Op 11 december j.l. vond het MDI symposium met als thema 'Drugs en festivals' plaats. Dank aan alle sprekers en aanwezigen voor de interessante en leerzame middag! De presentaties zijn te downloaden na inloggen op de [MDI website](#). Het symposium van 2016 zal op vrijdagmiddag 9 december worden gehouden. Alle deelnemers aan het MDI-netwerk zijn van harte uitgenodigd.

Nationaal Congres Alcohol & Drugs: 16 en 17 maart 2016

Op 16 en 17 maart 2016 organiseert het Trimbos-instituut [het Nationaal Congres Alcohol & Drugs](#). Tijdens dit tweedaagse congres delen lokale en landelijke partners hun ervaringen en kennis over alcohol- en drugsbeleid. De eerste dag zal gaan over alcohol en de tweede dag over drugs. Op de tweede dag over drugs zal o.a. criminoloog Ton Nabben de GHB-problematiek bespreken en Daan van der Gouwe (Trimbos-instituut) een workshop over online drugsmarkten geven.

Wetenschappelijke publicaties

Kiyatkin EA et al. **Clinically relevant pharmacological strategies that reverse MDMA-induced brain hyperthermia potentiated by social interaction.** *Neuropsychopharmacology*. 2016;41:549–559.

Dit artikel beschrijft een dierstudie naar de effectiviteit van behandeling met clozapine (een atypisch antipsychoticum) en carvedilol en labetalol (alfa- en beta-adrenoceptor blokkers) voor MDMA-geïnduceerde hyperthermie in ratten. De ratten werden geïnjecteerd met een middelmatige dosering MDMA tijdens sociale interactie. Nadat hyperthermie ontwikkelde, werd behandeling toegediend. Carvedilol bleek licht effectief in de remming van vasoconstrictie in de huid, terwijl labetalol niet effectief bleek te zijn. Behandeling met clozapine had direct daling van de temperatuur tot gevolg door remming van metabolische activiteit in de hersenen en blokkade van vasoconstrictie in de huid.

Busardò FP et al. **Mephedrone related fatalities: a review.** *Eur Rev Med Pharmacol Sci*. 2015;19:3777-3790.

Mephedrone is een cathinon variant, heeft een stimulerende werking en is verkrijgbaar in de vorm van kristallen, poeder of capsules. Dit artikel beschrijft een review van de bestaande literatuur naar fatale incidenten na gebruik van mephedrone.

Heeft u interessante casussen, informatie of artikelen die te maken hebben met drugs of het herkennen of behandelen van drugsincidenten? Als u deze naar ons stuurt, verspreiden wij de informatie in het netwerk.